

DÉLMAGYARORSZÁG

80. évfolyam, 249. szám
1990. október 1., hétfő

ALAPÍTVÁ: 1910-BEN

Havi előfizetési díj: 101+20 forint
Ára 4,30 forint

Bágyadt vasárnap, súlytalan urnák

Szegeden csak 27 százalék szavazott — Két hét múlva újrakezdjük
Rokonok és ellenfelek — Kisvárosi történetek — Villanófényben
a tarjáni torony tér

Szegeden érvénytelen volt a szavazás. A választásra jogosult állampolgároknak mindössze 27 százaléka járult az urnák elé. A 27 egyéni választókerületből — a lapzártakor rendelkezésünkre álló, 17 órakerült adatok szerint — a Belvárosban a 10.-ben és a 11.-ben a választópolgárok 37, a 18.-ban 38 százaléka ment el szavazni. A legkevésbé a lakótelepeket — az újrókusi 24., a makkosházi és az északi városrészi 22. választókerületben élők és az algyőieket érdekelte az önkormányzati testület összetétele.

A Szeged „vonzáskörzetéhez” tartozó másik két városban a következő eredménnyel zárult a vasárnap: Mórahalom lakóinak többsége élt jogával, de leghamarabb holnap tudjuk meg, kit választottak meg polgármesternek; Kisteleken ellenben meg kell ismételnünk a szavazást. A Csongrád megyei községek közül a legtöbben Derekegyházaán tették le voksukat (a polgárok 68 százaléka), a Nagylakon élők és az öttömösiek 66 százaléka, a legkevesebben Dócon (a polgárok 28 százaléka). Az élénk választási kampány után meglepő, hogy a Sándorfalván élők közül kevesen, a választópolgároknak csak 31 százaléka járult az urnák elé. Úgy tűnik, a kübekházaiak, a röskeiek és a pusztamérgesiek nem fáradtak hiába, sikerült polgármestert választaniuk. Az országos jellemzőknek ez a megye annyiban megfelel, hogy a városokban jóval kevesebben mentek el szavazni, mint a községek többségében. Csongrád városai közül a hódmezővásárhelyiek és a szentesiek voltak a legaktívabbak (a választópolgárok harmada szavazott), a csongrádiak és a makóiak 29 százaléka élt jogával, a „negatív csúcsot” Szeged érte el. Csongrád megyében a tizezer főnél kevesebb lakosú településeken 45, az ennél nagyobb városokban 27 százalék az átlagos részvételi arány, így ebben a társágban a választásra jogosultak 34 százaléka vett részt az önkormányzati választásokon.

A délután 5 óras adatok szerint a 10 ezernél kevesebb lakosú települések körülbelül 90 százalékában voksolt a jogosultak 40 százaléka. A 10 ezernél népesebb helységek túlnyomó többségében nem ment el szavazni a választók 40 százaléka. A deszkai származású humorista, Nagy Bandó András a Baranya megyei Orfű polgármestere lett.

Lapzártakor Szabó Imre, a választási bizottság titkára jelezte: Szegeden csupán a 18. vk.-ben volt érvényes és eredményes a választás. Itt dr. Ványai Éva (MDF—KDNP) szerezte meg a helyet a torony alatt...

Csongrád megye 57 községéből 47-ből jelentették a polgármester megválasztását; e poszt betöltői közül 35-en függetlenek.

Városok — Szeged erőterében

Arcok és álarcok

A két kisváros politikai térképe úgyszólván azonos. (Kistelek — dr. Palotás Ferenc; MDF—SZDSZ—KDNP —FKgP—NKgP) illetve pártkoalíció és társadalmi szervezet (Mórahalom — Katona László; KDNP—FKgP—Pátria Kör) sorakozik fel. Végezetül a megbomló szimmetria ellentétes pozíciókat feleltet meg: Mórahalmon Szécsi Antal, a helyi TESZ (volt néprfront) vezető alakja a múlt — Kisteleken Ambrus János vállalkozó a jövő felől egészíti ki a kisvárosok politikai mappáját. Táblázatunk szemlélteti, ezen a meleg szeptemberi vasárnapon hányan tartották fontosnak, hogy beleszóljanak városuk sorsába.

Szavazásra jogosultak	40%	Szavazáson résztvevők	%
Kistelek 6178	2472	11 óra	1128 18,0
		14 óra	1657 26,8
		17 óra	2313 37,8
Mórahalom 4421	1769	11 óra	900 20,0
		14 óra	1500 34,0
		17 óra	2050 46,0

Jól látható, hogy Mórahalmon 17 órakerült már eredményes volt a szavazás. Kistele-

ken valamivel rosszabb a helyzet a kora esti órákban is, de talán nem lesz szükség az ismétlésre.

Két választás

Az alföldi ember nehezen megközelíthető. Látszik ez a házak magasra rakott, átláthatatlan téglavagy deszkakerítéseiből, na és abból is, hogy itt nehéz csak úgy egy utcai trécselésre megállítani a népeket, hiszen mindenki motorizált, de legalábbis lábhajtányos individuum — értsd; vagy mopeddal, vagy — a többség — kerékpárral közlekedik, gyalogos úgyszólván nincs is. Hogy ilyenkor találkozzunk, a buszmegállóba célszerű menni — oda csak nem viszi magával két-kerekűjét. A három napfürdőző nyugdíjas kedélyesen (Folytatás a 2. oldalon.)

Közöny

Őszi napsütés. Vasárnap is nyüzsgő város. Ünneplőbe öltözött, bizakodó emberek a szavazókörökben. Eredményes szavazás. — E négy mondat tal egy választás jellemezhető. De nem a mostani, hanem a tavaszi országgyűlési képviselő-választás. A négy mondat közül az ősi helyhatósági választásra csak az első vonatkozhat. Bágyadt (őszi) napsütés volt tegnap Szegeden. De a város kihaltak tűnt. Szinte kevesebben jártak az utcán, mint egy átlagos vasárnapon. Ünneplőbe öltözött emberrel alig találkoztunk, bizakodóval pedig egyáltalán nem. Szegeden a választókerületek többségében nem volt eredményes ez a szavazás. Az ismétlés két hét múlva esedékes.

A szavazástól való tartózkodást a „szakértők” sokféleképpen magyarázzák majd. Mi az „egyszerű választópolgár” magyarázata? A távolmaradók többsége unja a politikát. Mert a korábbi egypártrendszer se volt jó, de abból is elégük van, hogy most úgymond, sokpártrendszer van, mert korábban egy, most pedig a sok párt miatt nem szólhatnak bele a politikába, az őket közvetlenül érintő ügyek alakulásába. Úgy látják: a törvény túl fífikás, ezért (úgy) sincs (más) választás. Először is, a törvény most „megelégszik” 40 százalékos részvételi aránnyal. Másodsor: a szavazók egynek (azaz, a választókerületben élők 10 százaléka) voksa elegendő a képviselőséghez. Továbbá: a második forduló „sikeréhez” nem szükséges a kötelező részvételi arány, a képviselőséghez se kell „arányszám”. Azaz, ha az állampolgárok tömegét ügyesen manipulálják (például kampányesemények is sértő műsorokkal), vagy ha jól taktikázva (mondjuk, időzített bombaként ható áremelés-bejelentéssel) elveszik az emberek kedvét attól, hogy az urnák elé járuljanak, akkor a második fordulóban „törvényesen” hozhatunk létre olyan önkormányzati testületeket, amelyekben a képviselőséghez minimális számú (akár egyetlen) szavazópolgár voksa elegendő. Az így kikényszerített második fordulóban pedig nyilvánvalóan a nagy létszámú aktívahálózattal rendelkező pártok képesek bejuttatni jelöltjeiket a képviselő-testületbe. Az „egyszerű állampolgár” szerint az önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény trükkje az is, hogy a 10 ezernél nagyobb lélekszámú településeken a polgárok nem választják meg közvetlenül önmaguk közül a mestert. A kis- és középvárosokban, ahol ugyanúgy ismer mindenki mindenkit, mint a 10 ezer lakosnál kevesebbet számláló községekben, az állampolgárt nemcsak az érdeklí, ki lesz a képviselője, hanem abba is bele akar szólni, ki legyen az előjárója. Úgy tűnik, a polgármester közvetlen választásának lehetősége mozgósította az embereket, a 10 ezer főnél kevesebb lélekszámú települések jó részében eredményes volt a szavazás. A közvetlen demokrácia gyakorlásának e lehetőségétől megfosztott kis- és középvárosokban az emberek egy le-gyintéssel intézik el, amikor a rendszerváltás szóba kerül: „Régen egy, most pedig több párt játszadozik velünk, dönt rólunk, nélkülünk”. Az ilyen városokban kizárólag a párterőviszonyok döntik el, hogy a — rátermett és az alkalmasnak nem nevezhető — jelöltek közül ki lesz a polgármester. (Az „egyszerű választópolgár” talán végig se gondolta, hogy a sikertelen első forduló után milyen gyér lakossági támogatást maga mögött tudó testület dönthet a polgármester személyéről, és más, a városban élők jövőjét érintő kérdésekről.)

A távolmaradók közül jó néhányan unják a szavazást. Nem értik: miért citálják újból és újból őket egy választási bizottság elé, miért kell újból és újból az előzőtől eltérő módon szavazni. A demokrácia gyakorlásának „szavazásos módja” nem többségi életforma.

Két, napsütéses vasárnap. Am márciustól szeptemberig a rendszerváltásban való hit mintha szertefoszlott volna... Azon a márciusi vasárnapon „elvettek” tőlünk egy órát, s azt mondták: új időszámítás kezdődik. Most, mikor azt az egy órát visszaadták, úgy tűnik: semmivel se élünk jobban vagy másképp, mint „annak előtte”, sőt... Ez a vasárnap itt semmin se változtatott.

Ajándékcsomag-akciónk
az Idén Induló vállalkozásoknak
Ha ötször hirdet
1500%
kedvezményt kap!

Ne feledd!

**Napi 60 000 példány
és a 80 éves múlt.
Ez a DM szorzója!**

Hirdetését feladhatja:

a Sajtóházban, Szeged, Tanácsköztársaság út 10. Telefon: 12-836.
a Mediátor Irodánál, Szeged, Dugonics tér 12. Telefon: 24-326.
a Mahir Igazgatóságánál, Szeged, Jókai u. 7.
a Mahir vásárhelyi Irodájánál, Hódmezővásárhely, Lenin u. 1.
A Mahir szentesi kirendeltségénél, Szentes, Kossuth L. u. 12.